

యుద్ధ సంచిక

వాల్యూం II.]

1942 వ సం॥ ఆగస్టు నెల 14 వ తేదీ శుక్రవారం

[నె 32 రు.

జయప్రద మైన బొమ్మ

ఈ పటములోని బ్రిటిష్ వైమానికుడు దక్షిణాఫ్రికానుంచి వచ్చి ఇంగ్లాండులో వైమానికదళంలో పనిచేస్తున్నాడు. అతని ప్రాణం కాపాడే జాకెట్టు చొక్కామీద ఒక జంతువు బొమ్మ వేయబడియున్నది ఆ బొమ్మను చూపిస్తున్నాడు. ఆ జంతువు దక్షిణాఫ్రికాలోవుండే ఒక విధమైన లేడి. ఆ బొమ్మ అతని చొక్కామీద పుండటవల్ల అతని కది జయప్రదంగా వుంది. ఒక రోజున ఇంగ్లీషు హానెలుమీదకు ఇతడు ఎగిరివెళ్లి అర నిమిషంతో రెండు జర్మను విమానములను పడగొట్టినాడు. ఇతడు మొత్తం 4 జర్మను విమానములను ధ్వంసం చేసాడు. ఒక జర్మను విమానమును చెడగొట్టినాడు.

కాంగ్రెసు తీర్మానము : దాని అంతర్ధార్థము.

ఇండియా కార్యదర్శియైన అమెరికారు ఆగస్టు 10 వ తేదీని అమెరికా ప్రజల సుద్దేశించి రేడియో ప్రసంగమొకటి చేశారు. ఆ రేడియో ప్రసంగములో యీ క్రింది విధంగా చెప్పియున్నారు:—

“యుద్ధ విజయోదయము భారతదేశము తన భవిష్యత్తును తానే నిర్ణయించుకొనగల సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యావకాశము కలిగిన బ్రిటిషు సామ్రాజ్యంలోని స్వతంత్ర దేశాలలోను ప్రపంచములోని స్వతంత్ర దేశాలలోను, చారిత్రపరంగా ఒక స్వతంత్ర దేశంగా ఉండగలదనినీ, భారతీయులు తమంతట తాము నిర్ణయించుకొన్న రాజ్యాంగ విధానమునే కలిగియుండవలసిననీ, అంగ్ల ప్రభుత్వమున్నూ ఇండియా గవర్నమెంటున్నూ ఒక నిశిత సంకల్పాన్వితము కలిగియున్నవి కాని

నది ప్రజల నొక్కిన కాంగ్రెసు నాయకుల తర్ఫీలు ఎటువంటివైనప్పటికీ, ప్రతిభు గవర్నమెంటువారి సంకల్పము మార్చుట అయివల్ల కాన్ఫ్యూజెండ్ అవును. ఇండియానుగూడా ఆభిల ప్రజల చతురమన్నూ యీ మాట ప్రహేళికచేసి చెప్పి యున్నాను. ఈ మాటమీదనే యేమి నిలకబడజము.”

బ్రిటిషువారు తమ మాటప్రకారము తాము తప్పక చెల్లించగలరని తిరిగి నొక్కి వక్కాణించినప్పటికీ, కాంగ్రెసు నాయకులకు తృప్తి కలుగదు. ఎందుచేతనంటే, “సంపూర్ణాధికారము గల జాతీయ మంత్రివర్గము వెంటనే ఇచ్చుడే ఇండియాలో ఏర్పడవలెనని కాంగ్రెసువారు కోరుచు

న్నారు. కాంగ్రెసువారు కోరిన ప్రకారముగా యావత్తు అధికారములను ప్రజా ప్రతినిధులగు మంత్రులకు ఒప్పగించవలెనంటే, పార్లమెంటు వారిచే శాసించబడిన ఇండియారాజ్యాంగచట్టములో చాలా పెద్ద మార్పులు కొన్ని జరగాలి. ఆ మార్పులలో కొన్ని చాలా క్లిష్టమైన విషయములుగా నున్నవి. ఈ మాట నిజమేయని కాంగ్రెసు నాయకులుకూడా ఒప్పుకున్నారు. కాని, ఎంత పెద్ద మార్పు అయినాసరే, యుద్ధ సమయంలో అటువంటి ఆక్షేపణ చెప్పకూడదనిన్నీ, రాజ్యాంగ చట్టములో అటువంటి పెద్ద మార్పునుకూడా యిప్పుడే చేయవలెననిన్నీ, కాంగ్రెసు నాయకులు వాదించారు.

ఈ అధికార విధాన సంబంధమైన మార్పులో గల సాధక బాధకములను, ప్రొఫెసరు కూప్లాండుగారు యీ క్రింది రీతిగా సంగ్రహంగా మనవి చేశారు.

“స్వతంత్ర సంపూర్ణాధికారంగల జాతీయ వ్యతిరేక వర్గం ఏర్పడితే, సైనిక సంబంధమైన యుద్ధ వ్యవహారముల విషయంలో మాత్రము జాతీయ మంత్రీ వర్గమునకు అధికారం యివ్వకుండా ఆ వ్యవహార శాఖను మాత్రము మినహాయించవచ్చునని కాంగ్రెసు కమిటీవారు అన్నారు. కాని, యుద్ధసంబంధమైన సైనిక శాఖాధికారములను మిగిలిన వ్యవహార శాఖాధికారములనుండి వేరు చేసి విభజించి మాట్లాడుటకు వీలులేదు చిట్ట చివరకు కార్యాచరణలోనికి వచ్చేసరికి, యుద్ధ శాఖాధికారమున్నూ తదీతర వ్యవహారశాఖాధికారములన్నూ ఒక్క అధికారికే ఒప్పగించక తప్పదు. యుద్ధ సమయంలో, సైనిక వ్యవహారమును సమర్థంగా నిర్వహించవలెనంటే, మంత్రీ వర్గంలో ఉన్న వారందరూ తన మాట తప్పుకుండా శిరసావహిస్తారనే గారంటి సర్వ సేనాధిపతికి ఉండవలెను ”

ఈ క్రింద చెప్పబడిన నాలుగు ముఖ్య విషయములను బాగుగా గమనించాలి :—

(1) యుద్ధ సమయములో, దేశ మధ్యం లోనున్న ప్రజల శాంతి భద్రతలకు భంగము లేకుండా చూడవలెను. సివిలు శాఖల మంత్రులు యీ పని సమర్థించుకొని నిర్వహించలేకపోతే, అప్పుడు స్వదేశ పోలీసు వ్యవహార శాఖాధికారి యైన హోం మెంబరు సైనికాధికారి మాట ప్రకారముగా పనిచేయవలసివచ్చును. లేనియెడల

దేశమధ్యంలోని విషమ పరిస్థితులను చక్కబరచుటకు వీలుండదు.

(2) బ్రిటిషువారు యితర దేశాలతో జరుపుచున్న విదేశాంగ తంత్రములో సంబంధము లేకుండా, యీ యుద్ధ సమయంలో, భారత దేశము తానే విదేశాంగ వ్యవహారములను తన కిష్టమైన రీతిగా స్వతంత్రంగా సాగించెదనని చెప్పుటకు వీలులేదు,

(3) భారత దేశంలోని యావత్తు పరిపాలనయున్నూ, ఐ.సి.యస్. ఆఫీసర్లమీద (ఇండియను సివిలు సర్వీసు) అనగా కలెక్టరు పరీక్ష ప్యాసయినవారిమీద ఆధారపడియున్నది. అట్టి వారిలో సగముమంది భారతీయులు. ఇండియను పోలీసు అధికారులమీదకూడా ప్రభుత్వ పరిపాలన, ఆధారపడియున్నది. వీరిలో మూడవ వంతు భారతీయులుగా ఉన్నారు. ఈ ఆఫీసర్ల వ్యవహార చర్యలకున్నూ, వారి ఉద్యోగ క్షేమ భద్రతకున్నూ ఇండియా కార్యదర్శి బ్రిటిషు పార్లమెంటుకు జవాబుదారీ వహించియున్నాడు.

(4) ఇండియాలోని స్వదేశ సంస్థానములయెడల, బ్రిటిష్ గవర్నమెంటువారు కొన్ని బాధ్యతలను వహించియున్నారు. ఈ యుద్ధంలో స్వదేశ సంస్థానములుకూడా పాల్గొనుచున్నవి. కనుక, బ్రిటిష్ గవర్నమెంటువారు, సంస్థానముల యెడల తమకుగల బాధ్యతల నన్నింటినీ, ముందు వెనుక ఆలోచించకుండా, ఒక్క మాటతో తొలగించుకొనుటకు సాధ్యం కాదు. యుద్ధం జరుగుతున్న యీ సమయంలో అది అంతకన్నా సాధ్యమయ్యే పనికాదు.

పై చెప్పిన విషయములన్నియు సంగ్రహంగా ప్రొఫెసరు కూప్లాండుగారు ఒక్క మాటలో యీ క్రింది రీతిగాచెప్పిరి :—

“సైనికశాఖ వ్యవహారంతో అవినాభావ సంబంధముగల సివిలు వ్యవహారాధికారంకూడా కొంత విధిగా ఉండగలదు. కనుక అటువంటి సివిలు అధికారం బ్రిటిష్వారి వశమందే యుండవలెను. అదికూడా తొలగిపోవలెనంటే, రాజ్యాంగ చట్టమునే సమూలంగా మార్పుచెయ్యవలెను. యుద్ధం పూర్తిఅయిన తర్వాత, ఆ సైనికాధికారమున్నూ, దానితోబాటు ఉండవలసిన కొంత సివిలు అధికారమున్నూ, రెండున్నూ బ్రిటిష్వారి చేతులలోనుండి తొలగిపోగలవు. అంతవరకూ, ఆ రెండూ బ్రిటిష్వారి చేతులలోనే ఉండవలెను,”

కాంగ్రెసు నాయకుల మనస్సులలోవున్న అభిప్రాయాలు.

అలహాబాదులో ఏప్రిలు మాసాంత్యమున కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ సమావేశమై జరిపిన చర్చలను, ఆ సభలో గాంధీగారు తయారుచేసిన చిత్తు తీర్మానమును, పండిత నెహ్రూగారు దిద్ది సవరించి తిరిగి తయారుచేసిన తీర్మానమును, గవర్నమెంటువారిటీవల ప్రకటించియున్నారు. కాంగ్రెసు నాయకుల నిజసంకల్పములు ఆ రికార్డువల్ల తేట తెల్లమగుచున్నవి. ఇండియాలో మిత్ర మండలి సేనలు ఉండడంవల్లనే, ఇండియామీదకు జపానువాళ్లు దండెత్తవలెననే ఆకర్షణ ఏర్పడు తున్నది. కనుక, ఇండియాలోనుంచి బ్రిటిష్ సైన్యాలున్నా మిత్ర రాజ్యాల సైన్యాలున్నా తొలగి పోవలెనని గాంధీగారు కోరియున్నారు. ఆ ప్రకారంగానే మొట్టమొదటి చిత్తు తీర్మానమును గాంధీ గారు మే నెల 1 వ తేదీని తయారుచేసియుండిరి.

బ్రిటిష్ పటాలములు యీ దేశమునుండి తొలగిపోయినట్లయితే, జపానువారితో భారత దేశం తన యిష్టము వచ్చిన రీతిగా రాయబారములు నడుపుకోవచ్చునని ఆ చిత్తు తీర్మానములో స్పష్టంగా చెప్పబడివున్నది. కాని, మిత్రరాజ్యాలకు సహాయం చేయవలెనని ప్రతిజ్ఞ వహించియున్న వారు కొందరు ఆ చిత్తు తీర్మానమును ఆమోదించ లేదు. అందువల్ల ఆ నాడు జరిగిన అలహాబాదు సభలో ఆ తీర్మానమును తిరిగి సవరించి వ్రాసినారు. ఆఖరుకు సవరింపబడిన తీర్మానం అధ్యక్షుని ప్రోద్బలంవల్ల సభలో ఆమోదింపబడింది. తన మొదటి తీర్మానం సవరింపబడి మార్పు చేయబడినందుకు గాంధీగారికి కోపం వచ్చింది. భారత దేశం స్వతంత్రంగా జపానువారితో మాట్లాడుకొని వ్యవహార పరిష్కారం చేసుకోగల్గుటకై బ్రిటిష్ సేనలున్నా, మిత్రరాజ్యాల సేనలున్నా ఇండియానుంచి వెళ్లి పోవలెననే మాటను భారతదేశంలో

హర్షించేవారు లేరు. బయటి దేశాలలోను హర్షించరు. అందువల్ల సేనలను తొలగించ నక్కరలేదనిన్నీ బ్రిటిష్ వారు తమ రాజకీయాధికారమును మాత్రమే తొలగిస్తేబాలుననిన్నీ చెప్పి తన మాట మార్చుకున్నారు. జపానువాళ్లు ఇండియామీదకు దండెత్తివస్తే కాంగ్రెసువారు ఏవిధంగా వాళ్లను ఎదిరించి పోరాడుతారో ఆ విషయమును కాంగ్రెసు నాయకులు నిర్ణయించ లేదు. ఎవరికి తోచిన రీతిగా వారు ఆ విషయంలో మాట్లాడుతున్నారు. జపానువారితో రాయబారాలు సాగించి స్వతంత్రంగా భారతదేశం తనకు తోచిన రీతిగా జపానుతో వ్యవహార పరిష్కారము చేసికోవలెనని యి మాసాలక్రిందట కాంగ్రెసువారు కోరి, అందుకొరకై తమకు సంపూర్ణ పరిపాలనాధికార స్వాతంత్ర్యం ఇచ్చి వేయవలసినదని అన్నారు. కాని యింతలోనే యీ యి మాసాలలోనే జరిగిన గొప్ప మార్పు ఏమిటి? కాంగ్రెసువారు జపానును ఎదిరించి పోరాడుటకు నిశ్చయించినామనిన్నీ, అందుకొరకే సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాధికారం తమకు కావలెననిన్నీ చాటించుటకు గల నూతన సందర్భ కారణము లేమి కలవు? ఈ మాట నమ్మి కాంగ్రెసువారికి దేశపరిపాలనాధికారములో సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును ఇచ్చిన వెంటనే, వారు జపానువారితో సంప్రతింపులు సాగించుటకు పూనుకొనరని నిర్భయంగా ఎవరు చెప్పగలరు? ఆంతరంగికంగా రహస్యంగా చేసిన చర్చలలోనే వారి మనోగత భావాలు వెల్లడి అవుతూ ఉంటాయి. అందువల్ల అలహాబాదులో జరిగిన కాంగ్రెసు వర్కింగు కమిటీ చర్చలను యథాతథంగా గవర్నమెంటు వారు ప్రకటించడమైనది. కాంగ్రెసువారు ఆ ప్రకటనకు ఏమి జవాబు చెప్పగలరో గవర్నమెంటువారు చూడదలంచిరి.

శత్రువుల దుష్ప్రచారం : కాంగ్రెసుకు ప్రోత్సాహం.

తమకు యిప్పుడు యీ యుద్ధ సమయంలో వెంటనే సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాధికారమును బ్రిటిష్ వారు యివ్వనియెడల శత్రువులను జయించుటకు సహాయం చేయము అనిన్నీ, సత్యాగ్రహం చేస్తామనిన్నీ కాంగ్రెసువారు బెదరిస్తున్నారు. ఇందుకు శత్రురాజ్యాలవారు చాలా సంతోషిస్తూ తమ రేడియోలద్వారా కాంగ్రెసు ధోరణిని మెచ్చుకొనుచూ, ప్రోత్సహిస్తూ ప్రచారం చేస్తున్నారు. గత జూలై 11 వ తేదీని పైగాను రేడియో ద్వారా జపానువాళ్లు ఏమని చెప్పినారో వినండి— “జపానువారు కాంగ్రెసు తీర్మానమునకై ఎదురు చూస్తున్నారు. బ్రిటిష్ వారిని ఇండియానుంచి కాంగ్రెసువారే వెళ్లగొట్టగలిగితే మంచిది. అట్టి సందర్భంలో ఇండియామీదకు జపాను దండెత్తుదు. ఇండియానుంచి బ్రిటిష్ వారిని కాంగ్రెసు సభవారు వెళ్లగొట్టలేని పక్షమందు ఇండియాపై జపాను దండెత్తును.” జూలై 21 వ తేదీని జపాను ప్రధానమంత్రియైన టోజో రేడియోలో ఉపన్యసిస్తూ యిట్లు చెప్పెను :—

“చైనా, ఆస్ట్రేలియా, ఇండియా, ఇంకా మధ్యప్రాచ్య రాజ్యాలు, వీటిమీదకు జపాను తీవ్రంగా దండయాత్ర సాగించగలదు. ఆస్ట్రేలియా విషయంలో దాక్షిణ్యమనేది చూపించము. భారతదేశ నాయకుల దూరదృష్టి మాత్రము చాలా మెచ్చుకోదగినది.” ఇండియాలో ప్రజలందరూ సత్యాగ్రహంచేసి బ్రిటిష్ గవర్నమెం

టును ఢిక్కరించినట్లయితే, జపానువారికి చాలా పని తగ్గిపోతుంది. అందువల్ల భారతీయులను కొనియాడుతూ, ఉబ్బించుచు, బుజ్జగించుచు, మిత్రమండలి సేనలను ఇండియానుంచి వెళ్లగొట్టవలసినదిగా జపానువారు ప్రోత్సహించుచున్నారు. అందువల్లనే, బర్మాలోని జపాను వారి మకాములమీద బ్రిటిష్ విమానాలు ఎన్ని పర్యాయములు దాడి పెడలి, ఎన్ని బాంబులువేసి ఎంత ధ్వంసం చేసినను, అందుకు ప్రతీకారంగా జపానువారు ఇండియామీదకు విమానదాడులను సాగించుటలేదు. గత 4 మాసములలో 11 విమానదాడులను మాత్రమే జపానువారు జరిపియున్నారు. “జపానువారి జలాంతర్గాములు ఇండియా సమీపంలోనే బంగాళాఖాతంలో తిరుగుచున్నప్పటికీ, ఇండియాకు చాలా సమీపంలో జపాను విమానాలు చేర్చబడియున్నప్పటికీ, ఇండియాలోని రేవులమీద జపాను జలాంతర్గాములు ఫిరంగులను కాల్చుటలేదు. జపాను విమానాలు ఇండియాలోని పట్టణములపైకి వచ్చి బాంబులు వేయడంలేదు. భారతదేశముయెడల జపానువారికి గల అభిమానానురాగంవల్లనే, జపానువారు ఆవిధంగా చేయడం లేదు” అని పైగాను రేడియోలో జూలై 11 వ తేదీని జపానువాళ్లు పల్కించుచున్నారు. కాంగ్రెసు వారు సంకల్పించిన పనికి “చాలా సంతోషిస్తున్నాము” అని అంటున్నారు.

క్రిష్ణగారు సూచించిన పరిష్కార మార్గము.

సర్ స్థాపర్థు క్రిష్ణగారు ఇండియాకువచ్చి ఒక వాగ్దానమును చేసారు. అందులో యీ క్రింది రెండు ముఖ్య విషయాలు ఉన్నాయి : యుద్ధానంతరము భారతదేశానికి ఎటువంటి స్వతంత్ర స్వపరిపాలన ఉండవలెనో, దేశంలోని పెద్ద రాజకీయ పక్షములవారు ఏకీభవించి నిర్ణయించుకోవలెను. రెండవ విషయమేమిటంటే, తాత్కాలికంగా యీ యుద్ధం జరిగినంతవరకూ, పై జెప్పిన పద్ధతిగానే దేశంలోని పెద్ద రాజకీయ పక్షములవారు కలిసి ప్రజాప్రతినిధి ప్రభుత్వవర్గమును ఏర్పాటుచేయవలెను.

ఇండియా రాజ్యాంగ చట్టములో చేయవలసిన పెద్ద మార్పుల నన్నింటిని, ఇప్పుడే వెంటనే చేయవలసినదని కాంగ్రెసు నాయకులు కోరినప్పటికీ, మహమ్మదీయ పక్షమువారు, అనగా ముస్లిం లీగువారు అందుకు అంగీకరించనందున, అట్టి పెద్ద మార్పులను రాజ్యాంగ చట్టములో ఇప్పుడు చేయుటకు సాధ్యముకాదని క్రిష్ణగారు జవాబుచెప్పిరి. కాంగ్రెసువారి కోరికలను బ్రిటిష్ వారు ఆమోదించినట్లయితే, యీ దేశంలోని మహమ్మదీయులు కాంగ్రెసువారి దయాదాక్షిణ్యములపై ఆధారపడి బ్రతుకవలసియుంటారని

ఏప్రిలు 13 వ తేదీని ముస్లిం లీగు నాయకులైన జిన్నాగారు అన్నారు.

ఇండియా రాజ్యాంగచట్టమును సమూలంగా మార్పుచేయుటకు యీ యుద్ధసమయంలో, శత్రువులు మనమీదకు వచ్చుచున్న సమయంలో సాధ్యపడదు. అదిన్నీగాక, అట్టి మార్పుల విషయంలో దేశంలోని ఖన్న రాజకీయ పక్షములు ఏకీభవించుటలేదు. ఇంకొక పెద్ద విషయం ఏమిటంటే, బ్రహ్మాండమైన బ్రిటిష్ సేన ఇండియాలో నేడు చేర్చబడియున్నది. ప్రపంచ సంగ్రామంలో భారతదేశం నేడు ఆయువుపట్టువంటి యుద్ధరంగంగా ఉంది. ఇటువంటి సమయంలో ఇండియారాజ్యాంగచట్టమును సమూలంగా మార్పుచేసి ప్రభుత్వాధికారమును తారుమారు చేయుటకు వీలు లేదు.

మరొక విషయం కూడా యీ సందర్భంలో చెప్పవలసియున్నది, ఆయా రాష్ట్రములలో ఇటీవల కాంగ్రెసు మంత్రులు అధికారము వహించి వ్యవహరించియుండిరి. ఇండియా రాజ్యాంగ చట్టములో కొన్ని నియమ నిబంధనలు బందో బస్తుకొరకై ఉండినప్పటికీ, గవర్నరులవల్ల ఆ

టంకములు లేకుండానే ఆయా రాష్ట్రములలోని మంత్రులు రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనాధికారమును చలాయించియున్నారు. కనుక, రాజ్యాంగ చట్టములో ఉన్న ప్రతిబంధక నిబంధనలవల్ల ఆటంకము లేకుండానే మంత్రులున్నా గవర్నరులున్నా కలిసి వ్యవహరించిన రీతిగానే, పైస్రాయి యున్నా క్రొత్తగా ఏర్పాటు చేయదగిన ప్రజా ప్రతినిధి మంత్రులున్నా కలిసి అన్యోన్యంగా వ్యవహరించవచ్చును. ఆ విధంగా జరిగితే, ఇండియాలో స్వతంత్రమైన జాతీయ ప్రభుత్వ వర్గము అమలులోనికి వచ్చినట్లగును. కనుక యుద్ధము పూర్తి అయ్యేవరకు యీవిధంగా తాత్కాలిక ప్రభుత్వవర్గము నొకదానిని ఏర్పాటు చేయవచ్చును. దేశములోని ప్రధాన రాజకీయ పక్షముల ప్రతినిధులు ఆ ప్రభుత్వవర్గములో చేరియుండగలరు. అంతేగాక, ఇంగ్లండులోని యుద్ధమండలిలో ఇండియా ప్రతినిధికూడా ఉండగలడు. పసిఫిక్కు యుద్ధ మండలిలోకూడా భారతదేశ ప్రతినిధి యుండగలడు. ఈ విధంగా యుద్ధ తంత్రమంతయును భారతదేశముకూడా బాధ్యత వహించి నడిపించుటకు తోడ్పడగలదు.

భారతదేశరక్షణ సలహాసంఘ పర్యటనము.

భారతదేశ రక్షణ విషయములో సంప్రతిం చుట కొరకున్నా, సలహాల నిచ్చుటకొరకున్నా, ఢిల్లీ శాసన సభవారిచే ఒక సంప్రతింపు సంఘం ఏర్పాటుచేయబడెను. దానికి గౌ॥ పండిట్ హృదయనాథకుంజ్రాగారు అధ్యక్షులు. గౌ॥ సర్దార్ భూటాసింగుగారును, సర్ ఫ్రెడరిక్కు జేమ్సుగారును, హుస్సేను భాయి ఏ. లాల్ గారు ను, జమ్నా దాసు మెహతాగారును, దేశములు గారును, ఘయాజుద్దీనుగారును, ఆ సంప్రతింపు సంఘములో మెంబర్లు. ఇండియా తూర్పు భాగంలోని కోస్తాప్రాంత రక్షణ ఏర్పాట్లను, ఇతర సైనిక మకాములను యీ కమిటీవారు సందర్శించిరి. ఆ ప్రాంతములందు అందు కొరకై పర్యటనంచేసిరి. మందు సామగ్రి ఫ్యాక్టరీలను, విమానాశ్రయములను, ఉక్కుయినుము ఫ్యాక్టరీలను, కార్ఖానాలను అనేకం చూచివచ్చిరి. సోల్దరుల ఉత్సాహ ధైర్యములన్నా, వారికి

యివ్వబడిన ఆయుధ పరికరములున్నా, చాలా సంతృప్తికరముగా నున్నవని మెచ్చుకొనిరి. మన పటాలములు అహోరాత్రములు పొందు చున్న శిక్షణను వారుచూచి, ప్రపంచములోకెల్ల అసమానమైన సైనిక శిక్షణ యొసంగబడుచున్న దని ప్రశంసించిరి. భారతీయ సైనికులున్నా, బ్రిటిష్ సోల్దరులున్నా ఎక్కువ అన్యోన్యంగా పనిచేయుచున్నారనే విషయం ఎక్కువగా ప్రశంసించారు.

ఆధునిక యుద్ధ పరికరములు అనేకము ఆయుధ కర్మాగారములలో తయారుచేయబడు చుండుట వారు చూచిరి. ఈ ఫ్యాక్టరీలలో పని చేయుచున్నవారును, సైన్యములలోని సైనికులును చాలా క్రొత్త రకములైన ఆయుధములనే ఉత్పత్తిచేసి ఉపయోగించుచున్నారని కమిటీ మెంబర్లు చాలా సంతృప్తి చెందిరి.

బర్తాలోని రోడ్లు, రైలు మార్గములపై బ్రిటిష్ విమానదాడి.

టన్నులకొలది ఆహార పదార్థములను బర్తాలో

బ్రిటిష్ విమానాలు సప్లయి చేయుట.

శత్రువుల ఆక్రమణలోనున్న బర్తాలోని రైలు మార్గములమీదను రస్తాలమీదను, నదీ మార్గములమీదను బ్రిటిష్ విమానములు తీవ్రమైన దాడి సాగించి బాంబులను వేసెను. అదిగాక, గత జూలై మాసంలో బర్తాలోని ప్రజల కొరకై 430 టన్నుల ఆహార పదార్థములను, వైద్య సంబంధమైన సామగ్రిలను, అత్యంతావశ్యకమైన కొన్ని సరకులను బ్రిటిష్ విమానములున్నూ, అమెరికను విమానములున్నూ, చైనా విమానములున్నూ బర్తాలో కొన్ని చోట్ల పడవేసెను.

చాడ్విను నదిమీదనున్న కలేవామీద డజను పర్యాయములు బ్రిటిష్ విమానాలు బాంబులు వేసెను. అచటి జపాను సేనలమీద బాంబు ప్రయోగాలు చేయబడెను. చాడ్విను నదివద్ద ఉన్న కాలెమియో సమీపంలోకూడా తీవ్రంగా బాంబు ప్రయోగాలు జరుపబడెను. మాండలే నుంచి రంగూనుకు పోవు రైలు మార్గముమీద జూలై 27 వ తేదీని బాంబులు వేయబడెను. టాక్టీ స్టేషనుమీదను మాండలే స్టేషనుమీదను ఎక్కువగా వేయబడెను. అచటి ఇంజన్లు, రైలు బళ్లు తగులబడెను. చాడ్వినుకొండ కనుమ మార్గములలో పోవుచుండిన మోటారు లారీ

లమీదకూడ బాంబులు వేయబడెను. అనేక రైలు స్టేషనులమీద బ్రిటిష్ విమానములు దాడి జరిపెను.

ఆక్యాబుమీద తీవ్ర విమానదాడి.

ఆక్యాబు రేవుమీద మే నెలలోను, జూను నెలలోను బ్రిటిష్ విమానాలు అనేక పర్యాయములు బాంబులు వేసియుండెను. జూలై మాసంలో మరొక నాలుగు పర్యాయములు విమాన దాడి జరిగెను. అచటి భవనములు చాలా నాశనం చేయబడెను. నావలను నిర్మించెడి కర్మాగార భవనములమీదనే బాంబులు ఎక్కువగా వేయబడెను. అచటి విమానాశ్రయముమీదను, అచటనున్న స్త్రీమరులమీదను బాంబులు వేయబడెను. మర ఫిరంగులుకూడా కాల్చబడెను.

ఇయిట్రీనా వద్దనున్న విమానాశ్రయమీద బ్రిటిష్ విమానాలున్నూ అమెరికను విమానాలున్నూ కలిసి బాంబులువేసెను. మాండలే కున్నూ, మిట్కియానాకున్నూ మధ్యనున్న రైలు మార్గమీదఉన్న మోగాంగుపై అనేక పర్యాయములు అమెరికను విమానాలు దాడి వెడలెను. వర్షకార్తివల్లను, వానగాలివల్లను విమానదాడులు ఆటంకములేకుండా సాగింపబడెను.

భారతీయ నావికుల సేవా ప్రశంస.

ఇంగ్లాండులో లివర్పూలునందు భారతీయ నావికుల కొరకు ఒక ఇష్టాగోష్ఠి మందిరము ఏర్పాటుచేయబడినది. ఆ మందిరమునకు ప్రారంభోత్సవం జరిగిన దినమున దానిని తెరచుచు, ఇండియా సహాయ కార్యదర్శియగు డివాన్లయరు ప్రభువుగారు ఉపన్యసించిరి. అప్పుడు ఇంగ్లాండులో ఆక్టింగు హై కమిషనరుగా ఉన్న యస్. లాల్, ఐ.సి.యస్., గారు సభకు హాజరైరి. ఆ సందర్భములో డివాన్లయరు ప్రభువు గారిట్లు చెప్పిరి :-

“బ్రిటిష్ వర్తక నావలలో పనిచేయుచున్న నావికులలో నాల్గవవంతు భారతీయులుగా ఉన్నారు. మన సముద్ర వ్యాపారం సవ్యంగా సాగుచుండుటకై యీ నావికులు అనేక ఉపద్రవముల కెదురొడ్డి పనిచేయుచున్నారు. వారికి మనము విశేషంగా కృతజ్ఞతా బద్ధులమైయున్నాము. వారు చేయుచున్న సేవ చాలా ముఖ్యమైనది. ఇటువంటి ధీరుల సౌకర్య సదుపాయములకొరకై మనము ఎంత తోడ్పడినప్పటికీ చాలదని నా నమ్మకము.”

హై కమిషనరు గారిట్లు చెప్పిరి :—ఇంగ్లాండులోనున్న భారతీయ నావికులకు మంచి సౌకర్యములు ఏర్పాటుచేసి వారి విషయమై శ్రద్ధవహింపవలెననే ఆ సక్తితో ఉన్నాను. యుద్ధం వచ్చినప్పటినుంచీ, యీ భారతీయ నావికా సంఘము ఎక్కువ చురుకుగా పనిచేయుచున్నది. 'పీరి క్షేమం విచారించుచుండుటకొరకై ఇంగ్లాండులో ముగ్గురు ఆఫీసర్లు నియమింపబడి యున్నారు. వారిలో ఒక ఆఫీసరు లివర్పూలులో ఉన్నాడు.

ఈ ఇష్టా గోష్ఠి మందిరమును ప్రారంభించుటకు నావికులకొరకై న కింగు జార్జి ఫండు (యుద్ధ నిధి) లోనుండి 2 వేల పౌనులు ఇవ్వబడెను. యుద్ధ ప్రయోజనముల కొరకై న వైస్రాయి ఫండు 1942 వ సం॥ జూను 30 వ తేదీ నాటికి రూ 8,67,000 లు అనగా 65,024 పౌనులు వసూలయ్యెను. దానిలోనుంచి కింగుజార్జిఫండుకు వైస్రాయి కొంత ద్రవ్యమిచ్చియుండెను. ఈ విధంగా యిండియానుంచి కింగుజార్జిఫండుకు యివ్వబడిన ద్రవ్యములోనుంచి యీ యిష్టా గోష్ఠి మందిరమునకు ద్రవ్యసహాయం చేయబడినది. భారతీయ సౌకర్య సదుపాయముల కొరకై న నిధిలోనుండి కొంత ద్రవ్యమును రాణీగారు కూడా యీ మందిరమునకు ఇచ్చిరి.

మద్రాసు పటాలములలో జనహాని.

వేర్వేరు తేదీలయందు మద్రాసు పటాలములలో యీ క్రిందివారికి అపాయములు కలిగినవని తెలియజేయుటకు చింతిల్లుచున్నాము :—

ఆఫీసర్లు.

కస్పింజనందున యుద్ధ ఖైదీలుగా ఉన్నట్లు ఊహించబడుచున్నవారు.

నెంబరు. హెబాదా. పేరు.

భారతీయ ఫిరంగి దళము—

టి. మేజరు. కుమారమంగళం, పి.సి.

ఇదివరలో “కస్పింజనందున యుద్ధ ఖైదీలుగా నున్నారని ఊహించబడి” ఇప్పుడు పటాలములోనికి తిరిగి చేరుకొనినవారు.

వి.యం.యస్.—

యం.జెడ్. 20747 కాప్టెన్ క్రినివానక్, పి. సి.

వైస్రాయియుక్క- కమీషన్లు ఆఫీసర్లు.

కస్పింజనందున యుద్ధ ఖైదీలుగా నున్నట్లు ఊహించబడుచున్నవారు.

నెంబరు	హెబాదా.	పేరు
మద్రాసు సాఫర్లు, మైసర్లు పటాలము—		
12718	పి. సుబేదారు...	ఆదిలింగం.
12806	జమేదారు ...	రాజలింగం.
13820	జమేదారు ...	వెంకయ్య.

ఇండియన్ ఇంజనీర్లు—

ఇ/112832 జమేదారు రావు, జి. యస్.

ఆర్.వి.వి.యస్.సి.—

13568	పి.పి. సుబేదారు.	బండగానక్.
యస్.ఆర్. /	జమేదారు	మహదేవక్,
120430		యక్. కే.

వి.యం.జి.—

65	యంఇ	జమేదారు	పరకి ఆమృతరావు
			వేణుగోపాల్.
97	యంఇ	జమేదారు	వెంకటేశ్వరన్.

మరణించినవారు.

ఇండియన్ ఇంజనీరు—

13973 జమేదారు .. కల్లక్, కే.

ఇతర హెబాదాలలోవారు—

పోరాడవలసిన సిపాయీలు కానివారు.

ఇదివరలో “కస్పింజనందున యుద్ధ ఖైదీలుగా నున్నట్లు ఊహించబడి” ఇప్పుడు యుద్ధ ఖైదీలుగా నున్నట్లు రూఢి చేయబడినవారు.

మద్రాసు సాఫర్లు, మైసర్లు—

17575	సాఫరు	...	అప్పలసామి.
17297	నాయక్	...	దొరైసామి.
18296	సాఫరు	...	ఒప్పి ఎల్లయ్య.
14644	సాఫరు	..	పొన్న సామి.
16918	సాఫరు		రాయప్పక్.
17023	లాస్సు నాయక్.		సీతారామ రెడ్డి.
16108	నాయక్	...	సుబ్రహ్మణ్య.

వి.యస్.సి.—

వి 3887	సిగ్నలరు	...	కిష్టక్.
వి 2671	యం. లాస్సు		సుబ్రహ్మణ్యం,
	నాయక్.		టి సి.

వి.జి.యస్.సి.—

జి.యస్.యస్. / 8100 మహల్లి ... దొరైస్వామి, జి.

మరణించినవారు.

మద్రాసు సాఫర్లు, మైసర్లు—

19299	లాస్సు నాయక్	...	మునిసామి.
	(పి.డి.)		

ఆక్లియరీ పయ్యసీరు దళము—

189302	లేబరర్	...	నారాయణ నాయర్.
--------	--------	-----	---------------

నెంబరు.	పేరు.	పేరు.
గాయపడినవారు.		
మద్రాసు సావర్క, మైసర్లు— 18819	సావర్క	రాజగోపాల్.
63723	సావర్క	దేవరాజ్ కడ యూచి
1892	వంటవాడు ...	శ్రీనివాసన్.
వి.వి.ఓ.సి. — ఓ/115711	సిపాయి-టర్నరు,	అబ్దుల్ గఫూరు.
యం.టి / 948543	సిపాయి-డ్రయివరు.	అర్జున్.
103367	సిపాయి-ఫెటరు...	కోదండం, కే.
103530	డిటో.	పరాంకుశం, ఆర్.

ఇదివరలో “కన్వించనందున యుద్ధ ఖైదీలుగా నున్నట్లు ఊహించబడి” ఇప్పుడు యుద్ధ ఖైదీలుగా నున్నట్లు రూఢిచేయబడినవారు.

మద్రాసు సావర్క, మైసర్లు— 18890	సావర్క	అబ్దుల్ సతార్
1100	డబ్ల్యు.సి.ఆర్. ...	దొరైస్వామి.
13753	లాస్సు నాయక్.	మహబూబుఖాన్.
17271	డిటో	మీరాఖాన్
17623	సావర్క ...	మహమ్మదు యూ సఫ్.
1296	భారతీయ పటాల ముల వంటవాడు	మునిసామి రావు
16795	సావర్క	పేకు ఇబ్రహీం.

వి.హెచ్.సి. —
హెచ్/86172 వి సిపాయి .. లక్ష్మయ్య, బి.

మరణించినవారు.

మద్రాసు సావర్క, మైసర్లు— 1680	డబ్ల్యు.సి.	నారాయణస్వామి నాయడు.
వి.యస్.సి. — 9624	సిగ్నలరు ...	కృష్ణా రావు.
ఇండియన్ ఇంజనీర్లు— 40396	పయ్యసీరు ...	విలుమలై.
50112	డిటో ...	నారాయణస్వా మి
50123	డిటో ...	సుబ్రహ్మణ్య, పి.
49834	నాయకు	భామస్.
49999	పయ్యసీర్ ..	వెంకటప్ప.

ఆర్.వి.వి.యస్.సి. —
యం.టి. 901675 సిపాయి ... అలాద్కాఖాన్.
,, 912512 పి.వి.ఎల్. బలరాం.
నాయక్.
,, 910671 సిపాయి ... బంగారు.
,, 944939 సిపాయి ... కున్హంబు నా
యర్, పి.

నెంబరు.	పేరు.	పేరు.
వి.వి.ఓ.సి. — ఓ 74240	సిపాయి డి.ఆర్.	సుబ్రహ్మణ్యం, వి.
ఇతర హోదాలవారు—పోరాడు సిపాయిలు కొనివారు—ఇదివరలో గాయపడినవారుగా ప్రకటించబడి ఇప్పుడు గాయములచే మరణిం చినవారు.		

వి.యస్.సి. —
02650 డబ్ల్యు.సి.ఆర్. ... చిన్నసామి.

గాయపడినవారు.

మద్రాసు సావర్క, మైసర్లు— 13016	సావర్క	బుర్రాక్ పెరీఫ్.
17708	సావర్క	మునిస్వామి
18464	సావర్క	శంకర్,
16283	సావర్క	వరదక్.

వి.యస్.సి. —

25620 సిగ్నలరు .. దామోదరక్, ఇ
వి/3851 సిగ్నలరు ... పాకినాథక్, ఎస్.

కన్వించనందున యుద్ధ ఖైదీలుగా నున్నట్లు
ఊహించబడినవారు.

వి.యస్.సి. —

వి/1443 సిగ్నలరు .. చిన్నసామి
05118 పటాలపు వంట దొరైరాజ్
వాడు బి.డి.ఇ.
111.

వి/3971 సిగ్నలరు ... కున్హంబు
నాయర్,
సి.హెచ్.

వి/1560 సిగ్నలరు .. టి. వి. కుంజక్
కుట్టి నంబి
యార్.

2651 స్వీపరు మునిస్వామి.
వి/3839 సిగ్నలరు ... నాగభూషణం
వి/8771 సిగ్నలరు ... రాజగోపాల్,
కే. వి.
వి/2934 సిగ్నలరు .. రామనాథక్.
వి/1924 యం.ఎల్.నాయక్. యదార్థుడు.

ఇదివరలో “కన్వించనందున యుద్ధ ఖైదీలుగా
నున్నట్లు ఊహించబడినవారిలో” ఇప్పుడు
యుద్ధ ఖైదీలుగా నున్నట్లు రూఢిచేయబడిన
వారు.

వి.యస్.సి. —

ఓ/2612 వంటవాడు, బి.టి. సామి.